

ร้อยกว่าปีกิจการวิทยุสมัครเล่น

กับอนาคตวิทยุสมัครเล่นไทย

ทศพนธ์ นรทัศน์
hs4hnl@ictforall.org

บทนำ

กิจการวิทยุสมัครเล่นของโลกได้ดำเนินมาเป็นเวลากว่าหนึ่งร้อยปี เป็นร้อยปีที่ผ่านทั้งจุดที่รุ่งเรืองและจุดที่ผู้คนส่วนใหญ่เริ่มไม่ให้ความสนใจ เพราะมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่เข้ามาแทนที่ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ กิจการวิทยุสมัครเล่นจึงกลายเป็นงานอดิเรกอยู่ในกลุ่มบุคคลที่สนใจการติดต่อสื่อสารผ่านวิทยุสื่อสารและการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิชาการวิทยุคมนาคม

สำหรับประเทศไทย ในยุคเริ่มต้นของการมีกิจการวิทยุสมัครเล่นอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ราว พ.ศ. 2524 เป็นต้นมาจนถึงราว พ.ศ. 2540 เป็นยุคที่ถือได้ว่ากิจการวิทยุสมัครเล่นมีความรุ่งเรือง หรือ Boom มากๆ เพราะในสมัยนั้นยังไม่มีโทรศัพท์มือถือ ทำให้วิทยุมือถือกลายเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญ สถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายเกือบทุกจังหวัดเปิดทำการอย่างคึกคัก ไม่ว่าจะเดินทางไปจังหวัดใดก็สามารถติดต่อเพื่อนสมาชิกในพื้นที่และสถานีควบคุมข่ายได้อย่างอบอุ่น ซึ่งตรงกันข้ามกับในปัจจุบันอย่างชัดเจน

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว กิจการวิทยุสมัครเล่น จึงเป็นความท้าทายในการดำรงอยู่อย่างมีคุณค่าต่อสังคมตลอดไป

100 กว่าปีกิจการวิทยุสมัครเล่น

แม้ว่าจะไม่สามารถระบุได้อย่างแน่ชัดว่ากิจการวิทยุสมัครเล่นเริ่มมีขึ้นเมื่อใด แม้ว่าจะสามารถสืบสาวราวเรื่องกลับไปได้ในช่วงปลายทศวรรษ 1800 แต่กิจการวิทยุสมัครเล่นแจกเช่นที่คล้ายกับการติดต่อสื่อสารในปัจจุบันนั้น ได้เริ่มขึ้นในต้นทศวรรษ 1900 จึงอาจกล่าวได้ว่าในทศวรรษ 2000 นี้ เป็นช่วงเวลาที่กิจการวิทยุสมัครเล่น อันเป็นกิจการสากลของโลกได้เดินทางมาเป็นเวลากว่า 100 ปี รายชื่อสถานีวิทยุสมัครเล่นแรกๆ ปรากฏในหนังสือ First Annual Official Wireless Blue Book of the Wireless Association of America เมื่อ ค.ศ. 1909 โดยเป็นรายชื่อสถานีวิทยุโทรเลขในแคนาดา และสหรัฐอเมริกา (This first radio callbook lists wireless telegraph stations in Canada and the United States) รวมถึงสถานีวิทยุสมัครเล่นจำนวน 89 สถานีด้วย

เช่นเดียวกับกรณีวิทยุโดยทั่วไป กำเนิดวิทยุสมัครเล่นนั้น มีความเกี่ยวข้องทั้งด้านการค้นคว้าทดลองวิชาการวิทยุคมนาคมและการเป็นงานอดิเรก ตลอดประวัติศาสตร์อันยาวนาน กิจการวิทยุสมัครเล่น ได้ช่วยสนับสนุนอย่างสำคัญในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และการบริการทางสังคม จาก

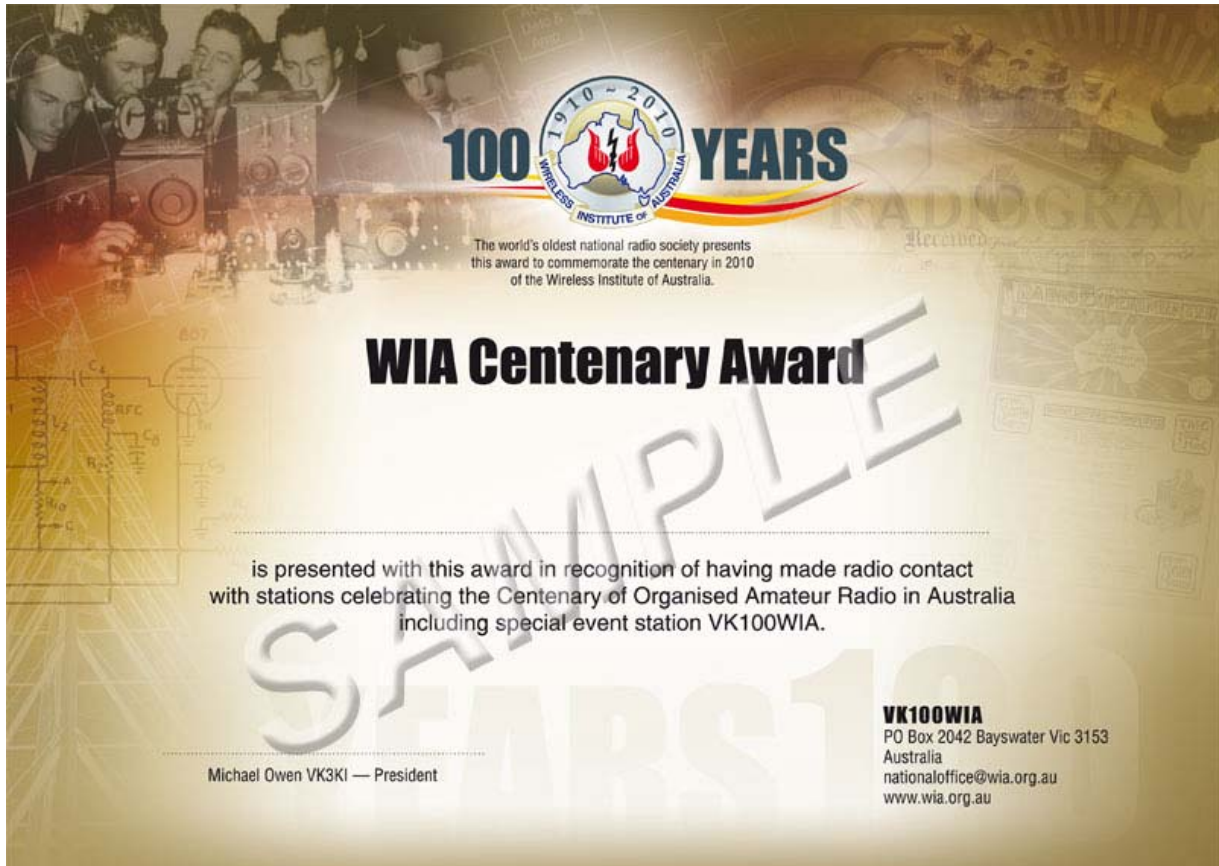
รายงานการวิจัยซึ่งจัดทำโดยนักวิทยุสมัครเล่น พบว่า กิจการวิทยุสมัครเล่นได้ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การพัฒนาประเทศ และช่วยชีวิตในยามฉุกเฉิน

กิจการวิทยุสมัครเล่น (Amateur radio) หรือที่เรียกกันว่า “แฮมเรดิโอ” (Ham radio) นั้น เป็นทั้งงานอดิเรกและบริการ โดยเรียกผู้ที่อยู่ในกิจการวิทยุสมัครเล่นว่า “แฮม” (Ham) การติดต่อสื่อสารในกิจการวิทยุสมัครเล่นนั้น ประกอบด้วยอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างมวลหมู่นักวิทยุสมัครเล่นด้วยกัน เพื่อการสนทนา การฝึกฝนตนเองด้านการสื่อสาร

นักวิทยุสมัครเล่น ใช้การติดต่อสื่อสารทางวิทยุเพื่อสนับสนุนภารกิจด้านการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินและยามเกิดภัยพิบัติ รวมถึงการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านอิเล็กทรอนิกส์และวิชาการวิทยุคมนาคม โดยปราศจากผลตอบแทนในรูปตัวเงิน หรือเพื่อประโยชน์ทางด้านธุรกิจการค้า การติดต่อสื่อสารในกิจการวิทยุสมัครเล่นจะไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองและศาสนาเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกันได้ กิจการวิทยุสมัครเล่นจึงเป็นหนึ่งในกิจการที่ทำให้เกิดมิตรภาพและสันติภาพของมวลมนุษยชาติ คาดกันว่าทั่วโลกมีจำนวนนักวิทยุประมาณสองล้านคนที่ยังคงติดต่อสื่อสารในกิจการวิทยุสมัครเล่น (Wikipedia,2010) ในขณะที่เครือข่ายสังคมออนไลน์ในโลกอินเทอร์เน็ตอย่าง Facebook.com มีสมาชิกมากกว่า 400 ล้านคนทั่วโลก (Facebook Factsheet as of June 16, 2010; Wiki.answers.com,2010)

และเพื่อเป็นการตระหนักถึงความสำคัญของกิจการวิทยุสมัครเล่น จึงได้มีการกำหนดให้วันที่ 18 เมษายน ของทุกปี เป็นวันวิทยุสมัครเล่นโลก (World Amateur Radio Day) ด้วยเหตุที่วันดังกล่าวเมื่อปี ค.ศ.1925 เป็นวันก่อตั้งสหภาพวิทยุสมัครเล่นสากล (International Amateur Radio Union: IARU) นั้นเอง

Jim Maxwell, W6CF ได้เขียนบทความ “Amateur Radio: 100 Years of Discovery” โดยนำเสนอประวัติความเป็นมาในรอบกว่า 100 ปีของกิจการวิทยุสมัครเล่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา ดูรายละเอียดได้ที่ <http://www.arrl.org/files/file/About%2520ARRL/MAXWELL%25202.pdf>

http://www.wia.org.au/newsevents/centenary/award/images/image_1_hires.jpg

The Western and Northern Suburbs Amateur Radio Club (WANSARC) is part of the world wide celebrations of the Centenary of organised amateur radio in Australia, that began with what is now the world's oldest continuing national radio society, the Wireless Institute of Australia (WIA). On Saturday, June 19, 2010, WANSARC will operate a portable radio station from the Pentland Hills Uniting Church, near Myrning, with a special centenary callsign VK100WIA.

กิจการวิทยุสมัครเล่นไทย

วิทยุสมัครเล่นไทย เป็นกิจการวิทยุอีกประเภทหนึ่งที่ได้มีการริเริ่มดำเนินการในระยะเวลาไล่เลี่ยกับวิทยุการบิน โดยในปี พ.ศ. 2479 กองช่างวิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลข ได้มอบหมายให้นายเสงี่ยม เผ่าทองสุข หัวหน้าแผนกช่างวิทยุ ดำเนินการทดลองวิทยุสื่อสารแบบนักวิทยุสมัครเล่น ใช้เครื่องส่งวิทยุโทรเลข กำลังส่ง 500 วัตต์ ใช้สัญญาณเรียกขานว่า HS1PJ ใช้ความถี่ย่าน 14 MHz เริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2479 ต่อมาได้ทดลองใช้เครื่องส่งเล็กๆ ที่สร้างขึ้นใหม่ คือ เครื่องที่ใช้สัญญาณเรียกขาน HS1RJ กำลังส่ง 100 วัตต์ และเครื่องที่ใช้สัญญาณเรียกขาน HS1BJ กำลังส่ง 5 วัตต์ ได้ทดลองสื่อสารทั้งวิทยุโทรเลขและวิทยุโทรศัพท์จนสามารถติดต่อกับสถานีวิทยุสมัครเล่นในต่างประเทศได้ทั่วทุกทวีป (การสื่อสารแห่งประเทศไทย, 2533: 154)

แต่ความพยายามที่จะเปิดให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นอย่างเป็นทางการในประเทศไทยนั้น ถือว่าเป็นเรื่องที่ยากยิ่งในสมัยนั้น เนื่องจากวิทยุสื่อสารถือเป็นเรื่องต้องห้ามสำหรับประชาชนทั่วไป และเป็นเรื่องละเอียดอ่อนในด้านความมั่นคงของชาติ แต่ก็ได้รับความพยายามของคณะบุคคลที่จะให้ภาครัฐเปิดให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยอย่างเป็นทางการ เช่น คณะบุคคล 6 ท่าน คือ พ.ท.กำชัย โชติกุล จเรทหารศูนย์การทหารปืนใหญ่ และหัวหน้าสถานีวิทยุศูนย์การทหารปืนใหญ่ ลพบุรี นายเสงี่ยม เผ่าทองสุข รองอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข นายโยนัส เอ็ดดี้ หรือ อมฤทธิ จิรา เจ้าของบริษัท ยี. ซีมอน เรดิโอ จำกัด นายโรเบิร์ต อี. เลียว สถาบันคันทันและวิจัยแอสตันฟอร์ด นายแฟรงค์ เอ. ฟิลลิปส์ เจ้าหน้าที่คณะทูตทหารอเมริกัน และ ร.อ. เคนเนธ เอ็ม. ไอริช จูเนียร์ เจ้าหน้าที่คณะทูตทหารอเมริกัน ได้ร่วมกันยื่นขอจดทะเบียนสมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2506 จนได้รับอนุญาต เลขที่ ค. 99/2507 จากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2507 ต่อมาได้ยื่นจดทะเบียนนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อกรมตำรวจ เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2507 เป็นนิติบุคคลเลขที่ จ. 843 เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2507 จากกองบังคับการตำรวจสันติบาล

นับแต่ก่อตั้งสมาคมก็ได้เข้าเป็นสมาชิกของ IARU แต่ยังไม่ได้จดทะเบียนอย่างเป็นทางการ เนื่องจากประเทศไทยในขณะนั้น ยังไม่ได้อนุญาตให้เล่นวิทยุอย่างถูกต้องตามกฎหมาย นักวิทยุยังไม่ผ่านการสอบเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่นอย่างถูกต้อง (มยุรี โชติกุล HS1YL, 2537:69)

แต่จะถือได้ว่าจุดเริ่มต้นที่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถใช้วิทยุสื่อสารในกิจการวิทยุสมัครเล่นได้ เมื่อ พล.ต.ต.สุชาติ เผือกสกนธ์ (VR001/HS1BA) อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขในขณะนั้น ได้จัดตั้งชมรมนักวิทยุอาสาสมัครของกรมไปรษณีย์โทรเลข เป็นโครงการนำร่องในการนำความถี่วิทยุสมัครเล่นและรูปแบบของกิจการวิทยุสมัครเล่นมาทดลองใช้ในประเทศเป็นครั้งแรก แม้จะยังไม่เต็มรูปแบบเนื่องจากในขณะนั้นฝ่ายความมั่นคงยังไม่มั่นใจในกิจการวิทยุสมัครเล่น แต่ด้วยความมุ่งมั่นของท่าน จึงได้ตัดสินใจว่าเพื่อเป็นการส่งเสริมกิจการวิทยุสมัครเล่นอันเป็นกิจการสากล โดยทดลองให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นขึ้นในรูปแบบของนักวิทยุอาสาสมัคร หรือ VR (Voluntary Radio) เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2524 โดยก่อนหน้านั้นได้ก่อตั้งชมรมนักวิทยุอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2516 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้กำหนดออกสัญญาณเรียกขานให้ (Call Sign) โดยขึ้นต้นด้วย VR และตามด้วยหมายเลข ตั้งแต่ VR001 ไปตามลำดับก่อนหลัง (VR คนสุดท้ายคือ VR2953) และเพื่อให้การกำกับดูแลเกิดประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ กรมไปรษณีย์โทรเลขจึงได้จัดตั้งศูนย์ควบคุมข่ายมีสัญญาณเรียกขานว่า "ศูนย์สายลม" โดยอนุญาตให้ใช้เพียง 3 ช่องความถี่ คือ 144.500, 144.600 และ 144.700 MHz เท่านั้น และได้มีการจัดให้มีการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2524 ต่อมาเมื่อมีนักวิทยุมากขึ้น ใน พ.ศ. 2525 จึงได้ขยายเพิ่มขึ้นอีก 1 ช่อง คือ ความถี่ 145.000 MHz หลังจากนั้นคณะกรรมการชมรม ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในรูปแบบของสมาคม ภายใต้ชื่อ สมาคมวิทยุอาสาสมัคร หรือ Voluntary Radio Association (VRA) เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2526 มีวัตถุประสงค์

เพื่อเป็นศูนย์รวมนักวิทยุอาสาสมัคร ช่วยเหลือสังคมและสาธารณประโยชน์แลกเปลี่ยนความรู้ทางเทคนิคระหว่างสมาชิกและพัฒนาวิชาการด้านวิทยุคมนาคม โดยการปฏิบัติการติดต่อสื่อสารของสมาชิกทั้งหมดไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือศาสนา และไม่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับการเมือง

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณและความปลาบปลื้มอย่างหาที่สุคติได้แก่วงการวิทยุสมัครเล่น เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับการทูลเกล้าฯ สัญญาณเรียกขาน “**VR009**” ในอดีตที่ผ่านมา (ราว พ.ศ. 2528) นั้นพระองค์ท่านจะทรงเข้ามาติดต่อสื่อสารในข่ายวิทยุสมัครเล่นเป็นครั้งคราว พร้อมทั้งได้ทรงพระเมตตา พระราชทานคำแนะนำด้านเทคนิควิทยุแก่ศูนย์สายลมและนักวิทยุสมัครเล่นในหลายๆ เรื่อง

ตราบจนกระทั่งวันที่ 4 สิงหาคม 2530 ซึ่งเป็นวันสื่อสารแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2530 ได้มีการประกาศใช้ระเบียบคณะกรรมการประสานงานการจัดและบริหารความถี่วิทยุแห่งชาติ ว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น พ.ศ. 2530 ซึ่งเป็นผลมาจากการผลักดันของสมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทยและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จนคณะกรรมการประสานงานการจัดและบริหารความถี่วิทยุแห่งชาติ (กบถ.) และสภาความมั่นคงแห่งชาติได้เห็นชอบด้วย

จากระเบียบดังกล่าว ได้ส่งผลให้ชมรมวิทยุอาสาสมัครของกรมไปรษณีย์โทรเลขต้องสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2531 (แต่สมาคมวิทยุอาสาสมัครยังคงอยู่และดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบัน) นักวิทยุสมัครเล่น/สถานีวิทยุสมัครเล่นได้รับการกำหนด สัญญาณเรียกขานตามหลักสากลที่สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union หรือ ITU) กำหนด โดยขึ้นต้นด้วย HS, E2 ซึ่งหมายถึงประเทศไทยและตามด้วยตัวเลขตั้งแต่ 0-9 ซึ่งหมายถึงเขตพื้นที่นั้นๆ และตัวอักษรภาษาอังกฤษอีก 2-3 ตัว เช่น HS4HNL, E21XYZ เป็นต้น ซึ่งสัญญาณเรียกขานของแต่ละคนจะไม่ซ้ำกันเลย

กระทรวงคมนาคมโดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม พร้อมด้วยคณะกรรมการประสานงานการจัดและบริหารความถี่วิทยุแห่งชาติ คณะกรรมการสมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย และสมาคมวิทยุอาสาสมัคร ได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทูลเกล้าฯ ถวายประกาศนี้ยंत्रพนักงานวิทยุสมัครเล่นชั้นสูง และสัญญาณเรียกขานสากลในกิจการวิทยุสมัครเล่น “**HS1A**” ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 17 สิงหาคม 2532 และพระองค์ท่านยังพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณให้สมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน 2537 นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุคติได้

ปัจจุบันกิจการวิทยุสมัครเล่นของไทย เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น พ.ศ.2550 ซึ่งประกาศลงราชกิจจานุเบกษา เล่ม124 ตอนพิเศษ 152ง ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2550 ระบุว่า “... กิจการวิทยุสมัครเล่น หมายความว่า กิจการวิทยุคมนาคมที่ดำเนินการโดยพนักงานวิทยุสมัครเล่นซึ่งได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เพื่อการฝึกฝนตนเอง การติดต่อระหว่างกัน และการทดลองตรวจสอบทางวิชาการวิทยุ

คมนาคมต่าง ๆ เพื่อจุดประสงค์ในการเพิ่มพูนความรู้และวิชาการโดยไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจหรือการเมือง

กิจการวิทยุสมัครเล่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า ทดลองด้านวิชาการสื่อสารแก่ประชาชนและสถานศึกษา (2) พัฒนาความรู้ด้านวิชาการสื่อสารด้วยคลื่นวิทยุ (3) ฝึกฝนพนักงานวิทยุสมัครเล่นให้มีความรู้ความชำนาญยิ่งๆ ขึ้นไป (4) เสริมสร้างประโยชน์ต่อสังคมและความปลอดภัยของประเทศชาติ (5) เพิ่มพูนจำนวนพนักงานวิทยุสมัครเล่นสำรองไว้ใช้ประโยชน์ในยามฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ (6) ใช้เป็นข่ายสื่อสารสาธารณะสำรองในยามฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ และ(7) สร้างชื่อเสียงของประเทศให้เป็นที่รู้จักในวงการวิทยุสมัครเล่นระหว่างประเทศ

พนักงานวิทยุสมัครเล่นควรมีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างน้อย ดังต่อไปนี้ (1) พึงปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวกับกิจการวิทยุสมัครเล่นอย่างเคร่งครัด (2) ใฝ่หาความรู้ สืบหาปรับปรุงตนเองและทำหน้าที่พนักงานวิทยุสมัครเล่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (3) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (4) มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานวิทยุสมัครเล่น (5) รู้รัก สามัคคี และเป็นมิตรกับพนักงานวิทยุสมัครเล่นทุกคน (6) เก็บรักษาความลับข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย (7) มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม (8) ตรงต่อเวลา และ(9) ดำรงตนเป็นที่พึงของสุจริตชน ..." (กทช., 2550)

อนาคตวิทยุสมัครเล่นไทย

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เปิดให้มีกิจการวิทยุสมัครเล่นอย่างเป็นทางการขึ้นมา ก็ได้เกิดกลุ่ม ชมรม สมาคม และองค์กรที่เกี่ยวกับวิทยุสมัครเล่นและวิทยุสื่อสารขึ้นมากมายอย่างต่อเนื่อง องค์กรต่างๆ เหล่านี้ ได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคมและแวดวงวิทยุสมัครเล่นมาอย่างต่อเนื่อง แต่จะมีความเข้มแข็งและยั่งยืนมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับทุนรอนในการทำกิจกรรมขององค์กรนั้นๆ เป็นสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่ก็ได้มาจากค่าสมัครสมาชิกและการจัดกิจกรรมระดมทุน เช่น งาน Eye ball หรือผู้บริหารขององค์กรนั้นๆ บริจาคสนับสนุน

กลุ่มองค์กรวิทยุสมัครเล่นที่มีอยู่ทั่วประเทศถือเป็นภาคประชาชนที่ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งและดึงศักยภาพขององค์กรเหล่านี้ออกมาใช้ประโยชน์ให้เต็มที่ เพราะองค์กรต่างๆ เหล่านี้พร้อมที่จะทำงานสนับสนุนภาครัฐอยู่แล้ว เช่น การเป็นอาสาสมัครแจ้งข่าวสารต่างๆ การแจ้งเตือนภัยธรรมชาติ หรือการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ

ความเข้มแข็งของกิจการวิทยุสมัครเล่นอีกประการหนึ่งก็คือ การมีสถานีควบคุมข่าย หรือสถานีประสานงานในพื้นที่ที่เข้มแข็ง สามารถเป็นศูนย์กลางในการประสานงานต่างๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ แต่ก็เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า การดำเนินงานของสถานีควบคุมข่ายนั้นมีค่าใช้จ่ายที่สูง ทั้งในส่วนค่าจ้างเน็ตคอนโทรล ค่าน้ำ ค่าไฟ ทำให้หลายสถานีก็ไม่สามารถดำเนินงานอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง

โดยส่วนตัวผู้เขียนเห็นว่า หากจะพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นให้มีความยั่งยืนแล้ว ภาครัฐจะต้องเข้ามาสนับสนุนอย่างจริงจังโดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรจัดสรรรายได้ที่ได้

จากใบอนุญาตหรือสัมปทานในกิจการโทรคมนาคมส่วนหนึ่งมาจัดตั้งเป็น “กองทุนพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่น” เพื่อจัดสรรสนับสนุนเป็นทุนดำเนินกิจกรรมแก่องค์กรวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทย พัฒนาการศึกษาและวิชาการเกี่ยวกับวิทยุสมัครเล่น รวมถึงสนับสนุนบทบาทของนักวิทยุสมัครเล่นไทยในเวทีนานาชาติ หากสามารถดำเนินการได้เช่นนี้แล้วกิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศก็จะมีพัฒนาไปในทิศทางที่ยั่งยืน ภาครัฐก็สามารถถึงความสามารถของนักวิทยุสมัครเล่นมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานภารกิจต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในสถาบันการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาก็ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรมวิทยุสมัครเล่น โดยสามารถขอสนับสนุนทุนจากกองทุนพัฒนากิจการวิทยุสมัครเล่นไปเป็นทุนในการทำกิจกรรมของกลุ่มหรือชมรม ก็จะเป็นการลงทุนในการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของชาติโดยทางอ้อมอีกทางหนึ่ง

แต่หากภาครัฐไม่ส่งเสริมกิจการวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยอย่างจริงจังแล้ว อนาคตของวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยก็คงจะเติบโตแบบตามมีตามเกิด จนเสมือนหนึ่งเป็นกิจการที่ไม่มีประโยชน์อะไรต่อสังคมและเป็นกิจการที่ตกยุคไปเสียแล้ว

เราคงไม่ปรารถนาที่จะเห็นวันหนึ่งในอนาคตที่ประเทศไทยต้องประสบกับภัยพิบัติอย่างร้ายแรง ระบบสื่อสารหลักถูกตัดขาด แล้วเราก็เรียกร้องหาวิทยุสมัครเล่นให้ออกมาเป็นข่ายสื่อสารหลักในสถานการณ์ฉุกเฉินเหมือนในอดีต แต่ก็ไม่สามารถทำได้อย่างเต็มความสามารถเพราะเราไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมไว้อย่างต่อเนื่องนั่นเอง

นอกจากนี้ ในด้านกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่น คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรกำหนดกฎระเบียบให้เป็นไปตามระเบียบหรือมาตรฐานตามที่สหภาพโทรคมนาคมสากล (International Telecommunication Union: ITU) กำหนด เช่น การอนุญาตให้ใช้ความถี่ในย่านต่างๆ การใช้กำลังส่งที่สูงขึ้น การอนุญาตให้นักวิทยุสมัครเล่นสามารถทดลองใช้โหมดการสื่อสารต่างๆ ได้ เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว จนไม่อาจถือได้ว่าวิทยุสื่อสารเป็นเรื่องของความมั่นคงเช่นเดียวกับในอดีตอีกต่อไป หากสามารถเปิดกว้างด้านกฎระเบียบให้ทันกับยุคสมัยแล้ว ก็จะทำให้วิทยุสมัครเล่นเป็นเครื่องมือในการศึกษา ทดลอง พัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชน

บทส่งท้าย

100 กว่าปีที่ผ่านมาของกิจการวิทยุสมัครเล่น กิจการอันเป็นสากลของโลก ได้แสดงให้เห็นให้โลกได้ประจักษ์แล้วว่า กิจการนี้จะยังคงยืนหยัดอยู่ต่อไป แม้ในวันที่โลกมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ก้าวล้ำกว่าวิทยุสมัครเล่นไปแล้ว การสื่อสารในกิจการวิทยุสมัครเล่นยังคงมีคุณค่าและประโยชน์ทั้งในแง่การ

บริการช่วยเหลือสังคมสาธารณะประโยชน์ต่างๆ และด้านการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการวิทยุคมนาคม โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ

ดังนั้น ภาครัฐจึงควรเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนด้านทุนในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มองค์กรด้านวิทยุสมัครเล่น ทั้งนี้เพื่อตักตักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรในกิจการวิทยุสมัครเล่นออกมาใช้ในสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐและการพัฒนาประเทศ รวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรง.

อ้างอิง

กทช. 2550. ระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น พ.ศ. 2550.

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2550/E/152/10.PDF/>.

(ค้นเมื่อ: 28 มิถุนายน 2553).

การสื่อสารแห่งประเทศไทย. 2533. **ย้อนอดีตการสื่อสารไทย**. กรุงเทพฯ : กราฟฟิค ซัพพลายส์.

ทศพนธ์ นรทัตน์. 2551. **รำลึก 25 ปี วันสื่อสารแห่งชาติ 4 สิงหาคม 2551**. ออนไลน์เข้าถึงได้จาก

<http://www.ictforall.org/main.php>.

มยุรี โชติกุล, HS1YL. 2537. **ประวัติสมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย** ในคู่มือนักวิทยุสมัครเล่น ฉลองครบรอบ 30 ปี สมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.

information640. 2010. **“Hamming it up” for 100 years : Local News17 Jun 10 @ 04:37pm**. [Online]. Available:

<http://moorabool-leader.wherelive.com.au/your-news/story/hamming-it-up-for-100-years/>. (Access date: June 28, 2010).

Jim Maxwell, W6CF. 2010. **Amateur Radio: 100 Years of Discovery**. [Online]. Available:

<http://www.arri.org/files/file/About%2520ARRL/MAXWELL%25202.pdf/>. (Access date: June 28, 2010).

Wiki.answers.com. 2010. **How many people are on Facebook?**. [Online]. Available:

http://wiki.answers.com/Q/How_many_people_are_on_Facebook/. (Access date: June 28, 2010).

Wikipedia. 2010. **Amateur radio**. [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/Amateur_radio/. (Access date:

June 28, 2010).